

Sestrinska paradigma – Sigurnost bolesnika integrirana u nastavni program sestrinstva

Nursing paradigm – The methodology and teaching strategies of Nursing Science

Narcis Hudorović

Klinika za Kirurgiju, Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“, Vinogradska 29, 10000 Zagreb, Hrvatska.
Department of Surgery, University Hospital Center „Sestre milosrdnice“, Vinogradska 29, 10000 Zagreb, Croatia

Received: April 1st 2012

Accepted: April 14th 2012

Ključne riječi: sestrinska paradigma • sigurnost bolesnika • strategija podučavanja

Kratki naslov: Sestrinska paradigma i znanost o sestrinstvu

Keywords: nursing paradigm • patient safety • teaching strategies

Running head: Nursing paradigm and Nursing Science

Sigurnost pacijenata osobito je važna tema za sestrinsku profesiju još od vremena Florence Nightingale, koja je tijekom svoga djelovanja istraživala okružja u kojima se provode različite vrste zdravstvene njege, kao i metode/postupke za poboljšanje provođenja zdravstvene njege i standarde higijene u bolnicama u cilju smanjenja stope teških infekcija i prevencije njihovih komplikacija [1].

Ovakav pristup liječenju sadržava i čimbenike problematike poboljšanja sigurnosti bolesnika. U doba Krimskog rata 1854. godine Florence Nightingale skupljala je podatke o uzrocima mortaliteta vojnika te ih je podijelila u tri kategorije:

- (1) mortalitet uzrokovan zaraznim bolestima koje se mogu spriječiti;
- (2) mortalitet uzrokovan infekcijama rana;
- (3) mortalitet uzrokovan ostalim uzročnicima.

Rezultati istraživanja nedvojbeno su pokazivali da je više vojnika umiralo u bolnicama, i to od komplikacija i bolničkih infekcija koje su se mogle prevenirati, nego što ih je umiralo u borbi [2].

U skladu s rezultatima implementirale su se metode/postupci za poboljšanje **standarda** zdravstvene njege, što je rezultiralo znatnim smanjenjem stope mortaliteta i predstavljalo je osnove za razvoj standarda za sigurnost bolesnika. (Shell i Dunlap, 2008.).

Slijedeći opisane rezultate/standarde, profesija sestrinstva danas ima središnje mjesto u znanosti o sigurnosti bolesnika, pri čemu se ističe stalnom poboljšavanju edukacije medicinskih sestara.

Međunarodno vijeće medicinskih sestara [International Council of Nurses - **ICN**], od svog osnutka 1899. godine istražuje problematiku sigurnosti bolesnika.

ICN se zauzima za povećanje sigurnosti bolesnika stalnim povećanjem broja zaposlenika u sustavu zdravstva, povećanjem stupnja obrazovanja, poboljšanjem uvjeta rada zdravstvenih djelatnika, povećanjem sigurnosnih uvjeta u radnom okružju, povećanjem stupnja kontrole bolničkih infekcija, uvođenjem sigurnosnih metoda u uporabi lijekova, uvođenjem zaštitne opreme, uvođenjem postupaka dobre kliničke prakse, i akumuliranjem integriranog dijela akademskog znanja o sigurnosti bolesnika u infrastrukturu zdravstvenih ustanova [3, 4].

Do danas je Europska federacija medicinskih sestara (EFN) objavila smjernice koje upućuju na važnost provođenja konzultacija kao metode/postupka boljeg razumijevanja sadržaja direktive 2005/36/. Postoje EFN smjernice koja su utemeljene na direktivi 2005/36, Bolonjskom procesu i Europskom kvalifikacijskom okviru, a objašnjavaju postojeći i u budućnosti potreban obrazovni okvir za medicinske sestre. One objašnjavaju zaključke prihvaćene u EFN-u,

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Narcis Hudorović, MD, PhD
Department of Surgery, University Hospital Center „Sestre milosrdnice“, Vinogradska 29, 10000 Zagreb, Croatia
Tel: 385-1-37 87 378
Mob: 385-91-46 40 656
E-mail: narcis.hudorovic@zg.htnet.hr

Europskoj studentskoj organizaciji ESNA-i [The European Nursing Student Association, ESNA], Europskoj organizaciji specijalističkih sestara [European Specialist Nurses Organisations, ESNO] i Međunarodnom vijeću Medicinskih sestara [International Council of Nurses, ICN]. Smjernice opisuju i objašnjavaju zaključke EFN-a o kontinuiranom profesionalnom razvoju [Continuing professional development - CPD] medicinskih sestara i stupnjevima edukacije specijalizacija medicinskih sestara [npr. EFN-ova karta; izvještaj CPD-a za sestrinstvo u Europi; Rezolucija civilnog društva o CPD-u].

Za potrebe poboljšanja sigurnosti bolesnika EFN i grupa autora iz Glasgowa [WENR Workgroup of European Nurse Researchers- WENR], izradila je istraživanje o metodama/postupcima poboljšanja sigurnosti bolesnika u zdravstvenim sustavima europskih zemalja. Parametri uvršteni u istraživanje bili su pretraživanje literature, o odgovornosti zdravstvenih ustanova, bilježenje pogrešaka koje su u svezi s propisivanjem lijekova i s bolničkim infekcijama. Rezultati istraživanja iskorišteni su za informiranje članova Europske komisije i Europskog parlamenta i donošenje zaključaka o provođenju metoda/postupaka za poboljšanje sigurnosti bolesnika i smanjenje stupnja infekcija povezanih sa zdravstvenom njegom.

Sestrinstvo kao znanost danas se nalazi u „kulturološkom prijelazu“.

Ovaj kulturološki prijelaz podrazumijeva objašnjavanje potrebe uvođenja novih metoda/postupaka u zdravstvene sustave čija je svrha poboljšanje sigurnosti bolesnika. U sestrinstvu je ovaj postupak potrebno početi promjenama u obrazovnim sustavima i sadržajima nastavnih planova i programa koji služe za školovanje medicinskih sestara [5].

Nadalje, u svakodnevnom izvršavanju radnih zadataka medicinske sestre treba uključiti u aktivno donošenje odluka multidisciplinarnog zdravstvenog tima. Na srednjoškolskoj i sveučilišnoj razini potrebno je uvrstiti u postojeće nastavne planove i programe studija sadržaje o znanosti o sigurnosti bolesnika.

U svrhe zapošljavanja, Europsko zakonodavstvo regulira tri skupine jednakosti svojih stanovnika, i to:

ad1) jednakost prava;

ad2) jednakost na zdravlje i sigurnost;

ad3) jednakost na radne uvjete.

Za svrhe zapošljavanja medicinskih sestara u zemljama članicama Europske Unije, važne su direktive, i to:

- Direktiva No. 75/117/EEC načela jednakosti osobnog dohotka između muškaraca i žena;
- Direktiva No. 76/207/EEC provedba načela jednakosti pri zapošljavanju, stručnom osposobljavanju i radnim uvjetima za muškarce i žene;
- Direktiva No. 92/131/EEC poticanje poboljšanja zdravlja i radnih uvjeta za trudnice;
- Direktiva No. 93/104/EEC provedba radnog vremena;
- Direktiva No. 96/34/EC provedba porodiljnog dopusta;
- Direktiva No. 97/81/EC reguliranje uvjeta za zapošljavanje, sprečavanje diskriminacije, poboljšanje kvalitete kod provođenja nepunog radnog vremena;
- Direktiva No. 99/70/EC poboljšanje kvalitete rada kod zaposlenika koji rade određeno radno vrijeme;
- Direktiva No. 2000/43/EC okvir za sprečavanje rasne ili etničke diskriminacije;
- Direktiva No. 2000/78/EC istovjetnost pri zapošljavanju, borba protiv diskriminacije u odnosu na različitosti u vjeri ili uvjerenjima, invalidnost, dob i seksualnu orijentaciju.

Za više podataka o Europskom zakonodavstvu, posebice u odnosu na zdravstveni sustav, Uredništvo Sestrinskog glasnika preporučuje čitateljima da posjete web-stranicu:

<http://europa.eu.int/eur-lex>

Literatura

- [1] Wakefield A, Attree A, Braidman A. Patient safety: Do nursing and medical curricula address this theme? *Nurse Education Today* 2005;4:333-340.
- [2] Shell C, Dunlap K. Florence Nightingale, Dr Ernest Codman, American College of Surgeons Standardization Committee, and the Joint Commission: Four Pillars in the Foundation of Patient Safety. *Perioperative Nursing Clinics* 2008;3:19-26
- [3] Smith LN (Ed), Burke J, Sveinsdóttir H, Willman A (2008) Patient Safety in Europe: Medication Errors and Hospital-acquired Infection. Amsterdam: Workgroup of European Nurse Researchers [available online] http://www.wenr.org/fileadmin/sites/WENR/PDF/eerder/LNS_v2F_Patient_Safety_in_Europe.pdf
- [4] Lindstrom M, Mohseni M. (2009), 'Social capital, political trust and self-reported psychological health: a population-based study', *Social Science and Medicine*, 2009;3:436–443.
- [5] Rajkumar AS, Swaroop V. 'Public spending and outcomes: does governance matter?' *Journal of Development Economics*, 2008;1:96–111.

Uredništvo preporučuje ove World Wide Web adrese za proširenje znanja:

<http://www.issuu.com/sestrinskiglasnik>

www.issuu.com/sestrinskiglasnik

Kliknite na logging. Otvaraju se dva pravokutnika, i to loggin(e-mail adresa) i password. U oba pravokutnika potrebno je upisati sestrinskiglasnik, kliknuti na login te se otvara cijeli časopis. Pazite da napišete sestrinskiglasnik zajedno - nikako odvojeno. Kada čitate časopis, na svakoj stranici na koju postavite oznaku (miš), aktivne elektronske adrese (linkovi), bit će označeni s plavom bojom. Na označeni link kliknite mišem, i otvaraju vam se sve navedene mrežne stranice.

Očekujemo vaše komentare koje možete „postaviti“, u rubriku comments koja se nalazi na web-stranici <http://www.issuu.com/sestrinskiglasnik>.